

- змінювати види діяльності для збереження інтересу та активності учнів;
- стимулювати позитивну мотивацію до навчання та підтримувати пізнавальний інтерес;
- створювати умови для розвитку творчості під час навчальної діяльності;
- враховувати емоційний аспект під час навчання;
- враховувати питання, пов'язані зі здоров'ям та здоровим способом життя, у змісті уроку.

У арсеналі кожного вчителя повинні бути засоби та методики, які одночасно з навчанням дозволяють вирішувати проблеми збереження та зміцнення здоров'я учнів, зберігати їхню нервову систему, знімати стрес та напругу, сприяти емоційному розслабленню. Якщо учасникам освітнього процесу будуть створені оптимальні умови – гуманізація змісту уроку, ефективні методи навчання, доцільні форми організації навчання, різноманітні способи підтримки учнів, комфортне середовище, право на вільний вибір, – це сприятиме успішній адаптації учнів до уроку. Здоров'я-збережувальні аспекти сучасного уроку в початковій школі включають різноманітні заходи, спрямовані на підтримку фізичного, психологічного та соціального благополуччя учнів. Першочерговою метою є створення сприятливого середовища для здорового розвитку та навчання.

Отже, урок в сучасному контексті повинен сприяти збереженню здоров'я, його формуванню та зміцненню, а також спрямовуватися на розвиток позитивної мотивації до здорового способу життя та навчання культурі здоров'я на основі розвитку життєвих навичок.

Вітвицька Світлана

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

АДАПТИВНА СИСТЕМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ТА ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті проаналізовано сутність ключових понять, їх взаємозв'язок; основні напрями наукових досліджень означеної проблеми; охарактеризовано складові адаптивної системи педагогічної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – майбутніх викладачів закладів вищої та передвищої фахової освіти; сучасні аспекти її удосконалення.

Ключові слова: адаптація, адаптивна система, педагогічна підготовка, адаптивне навчання, магістр освіти, майбутній викладач закладу освіти.

Сучасний рівень освіти й науки, процеси інформатизації суспільства, суспільні зміни потребують якісної підготовки майбутніх фахівців вищої освіти, здатних відповідати вимогам ринку праці та адаптуватися до постійних змін у суспільному житті. Забезпечення якості вищої освіти конкурентоспроможності і мобільності випускників магістратури зумовлюють необхідність пошуку нових адаптивних систем, моделей навчання, які б враховували сучасні умови життя і відповідали потребам особистості й держави.

Аналіз наукової літератури з проблем адаптації освіти засвідчує, що українські та зарубіжні вчені зосередили свою увагу на таких аспектах: теоретико-методологічних основах створення адаптивної освітньої системи (Г. Єльнікова, Н. Капустін, В. Костюк, М. Росток, Т. Шамова, Р. Макгуайр, Х. Пен, Дж. Спектор та ін.); адаптивного навчання (В. Пішванова, С. Курт, М. Радмон, К. Сталл та ін.), адаптованого освітнього середовища (О. Кондрашова, Ю. Дзекун та ін.), адаптованого управління в освіті (О. Галус, Ю. Машбіць, В. Кучеренко, Г. Полякова та ін.).

Адаптація (від лат. *adaptatio* – пристосування, прилагодження. Адаптація – настроювання системи на умови застосування. (Бусел, 2009. С. 11).

Науковці розглядають термін «адаптація» в трьох аспектах: адаптація як властивість системи до можливих змін функціонування – система адаптації; адаптація як процес пристосування адаптивної системи – власна адаптація; адаптація як метод, заснований на обробці інформації та пристосований для досягнення певних критеріїв оптимізації – адаптаційні алгоритми (Сорока, 2022. С. 224.).

Ми ставимо за мету охарактеризувати адаптацію як систему.

Система – порядок зумовлений планомірним розташуванням і взаємозв'язком частин чого-небудь (Бусел, 2009. С. 1320.). Педагогічна система – цілісна єдність всіх факторів, які сприяють досягненню поставленої мети навчання, виховання і розвитку людини (Гончаренко, 2011. С. 350). Адаптивність системи освіти – її відповідність сучасним вимогам і тенденціям його розвитку (Гончаренко, 2011. С. 17.).

Отже, освітня адаптивна система – це система здатна до гнучкої переорієнтації, цілей, змісту, форм, методів, технологій навчання, їх оновлення з метою підвищення її ефективності. Педагогічна підготовка магістрів як система – це інтегрована єдність освітніх цілей і змісту освіти людського фактору (викладачів і магістрантів), їх продуктивної взаємодії, застосування інноваційних засобів навчання. (Вітвицька, 2015. С. 20).

Важливою складовою адаптивної системи підготовки майбутніх викладачів вищої і передвищої фахової освіти є адаптивне навчання, яке можна трактувати як інтерактивне, персоналізоване, що задовольняє потреби здобувачів освіти, забезпечує постійний зворотній зв'язок (здобувач – викладач) побудову індивідуальних освітніх траєкторій, сприяє розвитку здібностей здобувачів освіти.

Складовими адаптивного навчання є адаптивний зміст, адаптивні форми і методи технологій, адаптивне оцінювання.

Адаптивний зміст враховує індивідуальні особливості та потреби здобувачів вищої освіти. Адаптивний контент забезпечує зворотній зв'язок зі здобувачами (створення алгоритму педагогічних понять). Адаптивна послідовність аналізу засвоєння матеріалу здобувачами дозволяє змінювати логіку його подання. Адаптивне оцінювання дає можливість змінювати запитання на основі відповіді здобувачів, збільшуючи їх складність, враховуючи труднощі засвоєння.

Адаптивне управління забезпечує зворотній зв'язок з конкретними здобувачами, корекцію змісту, методів, форм спілкування без зміни загальної послідовності викладу педагогічних дисциплін.

Забезпечення ефективності адаптивного навчання безпосередньо залежить від створення у закладі вищої освіти адаптивного освітньо-розвивального середовища, яке структурно можна представити у вигляді соціального, предметно-змістового, організаційно-методичного, матеріально-технічного та просторово-предметного компонентів. Створення і функціонування адаптивної системи педагогічної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої та передвищої фахової освіти перебувають в Україні на стадії експериментального вивчення і лише починають впроваджуватися у закладах вищої та передвищої фахової освіти.

Ця проблема займає одну з ключових позицій у системі вищої освіти й особливого значення набуває в контексті сучасної інтенсивної трансформації українського суспільства. Вона є складною, але перспективною в контексті вимог освіти майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бусел, В. Т. (ред.) (2009). Великий тлумачний словник сучасної української мови. (с. 1320); К. Ірпінь: ВТФ «Перун».
2. Вітвицька, С. С. (2015). Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти. Монографія. (с. 20). Житомир.
3. Гончаренко, С. У. (2011). Український педагогічний енциклопедичний словник. Вид. 2. (с. 17, с. 350). Рівне: Волинські обереги.
4. Peng H., Ma Sh., Spector J. M. (2019)/ Personalized adaptive learning: an emerging pedagogical approach enabled by a smart learning environment/ Smart learning Environments.

5. Сорока, О. В. (2022). Тренінг як адаптивна технологія у підготовці майбутніх менеджерів. *Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 1-го Міжнародного наукового форуму* (с. 223-225). 7-8 лютого, 2022, Київ-Харків. 1(4).

Гуніна Альона

*Сумський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №26
Сумської міської ради, м. Суми, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ

У публікації розкрито поняття «штучний інтелект» як ефективного інструменту в розвитку освітнього простору, визначено роль штучного інтелекту в навчанні, розглянуто переваги використання штучного інтелекту, зокрема ChatGPT, на уроках мовно-літературної галузі.

Ключові слова: *цифрова трансформація освіти, ключові компетентності, штучний інтелект, ChatGPT, мовно-літературна галузь.*

На сучасному етапі відбуваються кардинальні зміни у використанні інформації, що зумовлюють еволюцію освітніх технологій, сприяють активному впровадженню дистанційного та змішаного навчання як ключових напрямків реформування системи загальної середньої освіти України.

Освітня система, яка зорієнтована на майбутнє, зазнає цифрових трансформацій, що проявляються у форматі цифрового навчального середовища нового покоління. Сучасні здобувачі освіти потребують цифрової грамотності, уміння вести діалог з технологіями, які стають невід'ємною частиною екосистеми сучасного суспільства. Творче мислення, винахідливість, використання оригінальних ідей та прагнення втілювати їх, бажання постійно вчитися новому – ключові принципи майбутнього. Одним із засобів навчання для розвитку ключових компетентностей учнів закладів загальної середньої освіти може стати методично виважене використання штучного інтелекту.

Явище штучного інтелекту стало об'єктом дослідження як у вітчизняній, так і в зарубіжній літературі. Це праці Андрощук Г., Довженко І., Грицишина В., Загородньої О., Новохатської Н., Шевченка А., M. Byram, D. Crystal, M. Dooly, C. Kirsch, Y. Lam, R. Stannard, M. Pegrum, M. Wild та інших. Проте тема визначення ролі штучного інтелекту на уроках мовно-літературної галузі розкрита не достатньо, що й визначає актуальність нашого дослідження.

Мета публікації – визначити переваги використання штучного інтелекту на уроках мовно-літературної галузі в закладах загальної середньої освіти.